

ДМИТРІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
“Загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад”
Новодмитрівської сільської ради Золотоніського району Черкаської області

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
Дмитрівського навчально-виховного комплексу

Протокол №1 від 22 серпня 2025 р

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5 клас»

70 години (2 год. на тиждень)

Навчальна програма укладена на підставі Модельної навчальної програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання «Зарубіжна література» (у редакції 2023 року). Авторський колектив програми: О. Ніколенко, О. Ісаєва, Ж. Клименко, Л. Мацевко-Бекерська, Л. Юлдашева, Н. Рудніцька, В. Туряниця, С. Тихоненко, М. Вітко, Т. Джангобекова. Рекомендовано МОН України (наказ № 795 від 12.07.2021 р.), зміни до програми схвалено експертною комісією з літератури (української та зарубіжної) (протокол № 5 від 02.06.2023 р.)

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayi-nskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Зарубіжна література. 5 клас» (авт. О. М. Ніколенко, Л. В. Мацевко-Бекерська, Н. П. Рудніцька, Л.Л. Ковальова, О.В. Орлова, Л. П. Юлдашева, В. Г. Туряниця, Д. О. Лебедь; ВЦ «Академія», 2022) та онлайн-платформа до нього «Друзі Полліанни» (ВЦ «Академія», 2022).
<https://www.academia-nikolenko-5klas.com.ua/>

Вчитель: Мартинюк Н.В.

Пояснювальна записка

Зарубіжна література як навчальний предмет є складовою частиною мовно-літературної освітньої галузі. Адаптаційний цикл базової середньої освіти (5-6 класи) курсу зарубіжної літератури виконує роль перехідного етапу від основного циклу початкової освіти (3-4 класи) до наступного базового предметного навчання базової середньої освіти (7-9 класи).

Освітня мета зарубіжної літератури як навчального предмета у школі узгоджується з метою мовно-літературної галузі й передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти зарубіжної класичної та сучасної літератури, долучаються до вершинних здобутків літератури і культури для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу.

Вивчення зарубіжної літератури спрямоване на збагачення емоційного досвіду, творчу самореалізацію, формування ціннісних орієнтирів.

Основні завдання курсу зарубіжної літератури у 5 класі:

- 1) мотивувати учнів до читання художньої літератури, формувати в них здатність отримувати насолоду від процесу читання художнього твору;
- 2) ознайомити з вершинними творами зарубіжної літератури, як класичними так і сучасними;
- 3) сформувані базові вміння й навички роботи з художнім твором, навчити основам його аналізу та інтерпретації;
- 4) сформувані початкове уявлення про художній твір як про складний багатовимірний мистецький феномен, який існує в літературному, культурному та історичному контекстах;
- 5) сформувані початкове уявлення про художній твір як про діалог між автором і читачем та усвідомлення важливості особистості автора художнього тексту;
- 6) розвивати образне, логічне, критичне і творче мислення, а також уміння формувати й аргументовано відстоювати власну точку зору і переконання;
- 7) розвивати усне і письмове мовлення;
- 8) закласти усвідомлення різноманітності світу, зокрема існування різних рас, народів, мов, культур, традицій, способів життя, і водночас зацентрувати спільні цінності людської цивілізації — людське життя, свобода, справедливість, краса, щастя, любов, дружба, честь і гідність особистості, законність, гуманізм;
- 9) виховувати повагу до культурних надбань людства, зокрема і українського народу, а також релігійну, етнічну та культурну толерантність;
- 10) формувати успішну людину, здатну до самореалізації, духовну особистість з високими моральними якостями.

Обов'язкові результати навчання, здобуті після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури

Основні вимоги до обов'язкових результатів навчання, здобутих після завершення адаптаційного циклу зарубіжної літератури, передбачають, що учень:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і відтворює зміст почутого, розуміючи його тему, ідею та мету; розрізняє головну та другорядну інформацію в усних повідомленнях; використовує отриману інформацію відповідно до поставлених завдань; обґрунтовує своє ставлення до змісту і форми почутого, бачить зв'язок між формою і змістом, розрізняє в почутому факти, судження і аргументи, уміє відстоювати власні погляди в дискусії з іншими особами, зберігаючи аргументовану і доброзичливу позицію; уміє регулювати власні емоції під час комунікації;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в інформаційних текстах та в художніх текстах зарубіжної літератури; розрізняє основні складники структури тексту; співвідносить зміст сприйнятого художнього тексту з історичним і культурним контекстом; розуміє образи та ситуації в художньому тексті, а також порушені в ньому проблеми і пов'язує їх з власним життєвим досвідом, у тому числі емоційно-почуттєвим; розрізняє головну і другорядну інформацію в текстах; вирізняє окремі елементи художнього тексту та оперує ними (теми, ідеї, проблеми, образи, сюжети тощо); розрізняє художні тексти різних жанрів, розуміє особливості їх структури та мовного оформлення; робить висновки на основі аналізу тексту; перетворює інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема); висловлює почуття і враження, викликані прочитаним, а також ставлення до прочитаного; пояснює вплив прочитаного на формування власних читацьких вподобань і інтересів; уміє обрати текст для читання і обґрунтувати свій вибір; творчо опрацьовує прочитаний текст, виявляє фантазію, щоб трансформувати текст відповідно до поставлених завдань (змінюючи персонажів, їхні дії, мотивації тощо).

висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами в письмовій формі, зокрема інтерпретуючи художні тексти зарубіжної літератури; у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі, дотримує норм літературної мови; використовує мовні та художні засоби для власної мовленнєвої творчості, збагачує мовлення завдяки читанню художніх творів.

Ключові компетентності, які мають бути сформовані у 5 класі на уроках зарубіжної літератури

1. Вільне володіння державною мовою

Уміння: сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати та оцінювати інформаційні тексти та художні твори зарубіжної літератури (в українському перекладі); висловлювати думки, почуття, погляди в усній та письмовій формі; дотримувати культури мовлення та норм мовленнєвого етикету.

Ставлення: цінування української мови як чинника національної та громадянської ідентичності; готовність спілкуватися державною мовою; прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя; прагнення до ненасильницької комунікації.

2. Спілкування іноземними мовами

Уміння: зіставляти оригінальні тексти художніх творів зарубіжних письменників з українськими перекладами за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі.

Ставлення: розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного спілкування, відкритість до вивчення іноземних мов; толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя.

3. Математична компетентність

Уміння: встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; логічно обґрунтовувати висловлену думку; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, план, таблиця, схема).

Ставлення: прагнення висловлюватися точно й логічно.

4. Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій

Уміння: висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності.

Ставлення: прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу.

5. Інноваційність

Уміння: презентувати власні ідеї зрозуміло, грамотно, креативно; використовувати ресурси (зокрема цифрові) для реалізації власних ідей.

Ставлення: готовність продукувати нові ідеї, спонукання до цього інших осіб.

6. Екологічна компетентність

Уміння: використовувати потенціал художніх текстів щодо висвітлення діяльності людини як частини природи.

Ставлення: інтерес до здобутків зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства.

7. Інформаційно-комунікаційна компетентність

Уміння: використовувати різні види інформаційних, художніх та медіатекстів для пошуку, обробки, аналізу та добору інформації; комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі; розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації; використовувати сучасні цифрові технології для розширення читацького досвіду та кола читацьких інтересів.

Ставлення: задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі; прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі; готовність дотримуватися авторських прав; прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій.

8. Навчання впродовж життя

Уміння: визначати власні комунікативні потреби, цілі та способи їх досягнення; постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових; здійснювати самооцінку результатів діяльності; користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах.

Ставлення: прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію; руйнування власних комунікативних бар'єрів, усвідомлення та подолання стереотипів; розуміння ролі читання художніх текстів зарубіжних авторів для гармонійного розвитку і самовдосконалення; прагнення збагачувати читацький і мовленнєвий досвід.

9. Громадянські та соціальні компетентності

Уміння: аргументовано висловлювати власну громадянську позицію; уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях та діях; критично оцінювати інформацію з різних джерел; формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири; використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі; враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників; конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах із дотриманням принципів свободи особистості; виявляти в художніх творах зарубіжних авторів соціально важливий зміст.

Ставлення: сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх творах зарубіжних авторів; шанування української культури, толерантне ставлення до інших культур; плекання українських національних цінностей, повага до цінностей інших народів і культур; утвердження права на власну думку, готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів; прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших держав через мову та культуру, зокрема художні твори зарубіжних авторів.

10. Культурна компетентність

Уміння: сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в художніх творах зарубіжних авторів; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду; створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду і почуттів та використанням відповідних художніх засобів; добирати тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб.

Ставлення: потреба в читанні художньої літератури для задоволення та розмірковування над прочитаним; відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в художньому тексті зарубіжного автора; зацікавленість світовими культурними здобутками; готовність сприймати художній твір як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій у часі та просторі.

11. Підприємливість та фінансова грамотність

Уміння: ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію українською мовою для розвитку ідеї та її реалізації; пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі художніх творів зарубіжних авторів. **Ставлення:** готовність брати відповідальність за себе та інших осіб; відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку; розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації.

Основні принципи, на яких ґрунтується навчальна програма

Викладання зарубіжної літератури здійснюється на підставі принципу *доступності*, принципу *систематичності й послідовності навчання*, принципу *зв'язку навчання і виховання*, принципу *спрямованості на розвиток учня*, принципу *науковості*, принципу *історизму*, принципу *зв'язку навчання із життям*, принципу *комунікативності*, принципу *репрезентативності*, принципу *діяльнісного підходу*, принципу *країнознавчого підходу*, принципу *ціннісного підходу*, принципу *нерепресивної свідомості*, принципу *компаративності*, принципу *діалогізму*, принципу *цілісного підходу до вивчення художніх творів*, принципу *наочності навчання*.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

5 клас

(70годин / 2 години на тиждень)

Усього — 70 години:

текстуальне вивчення — 56 год.; розвиток мовлення — 6 год.;

позакласне читання — 4год.; резерв — 4 год.

К-сть годин	Зміст навчального предмета	Теорія літератури (ТЛ) Література і культура (ЛК) Україна і світ (УС) Медіатекст (МТ)	Очікувані результати	Види навчальної діяльності
ВСТУП. Роль книжки в третьому тисячолітті (1 година)				
1	Роль книжки та читання художньої літератури для формування гармонійної особистості. Види читання в цифрову епоху. Паперові та електронні книжки.	<i>ТЛ</i> Зарубіжна література. <i>ЛК</i> Роль художньої літератури в житті людини та сучасному суспільстві. <i>УС</i> Українські ресурси (друковані, цифрові та ін.) художніх творів для школярів.	<i>Слухає</i> висловлювання у різних формах (монолог, діалог, полілог), сприймаючи подану в достатньо вільному темпі інформацію відповідного обсягу на відому і частково нову тематику; <i>аргументує</i> свої літературні уподобання; <i>реагує</i> на почуте і прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі; висловлює власну думку стосовно обговорюваної теми з дотриманням норм мовленнєвого етикету, шанобливим ставленням до думки однокласників; <i>визначає</i> основні, порушені під час обговорення проблеми, пов'язуючи їх із власним життєвим досвідом;	<ul style="list-style-type: none"> ▪ різні види читання; ▪ аудіювання (визначення провідної думки та деталей почутого тексту, формулювання запитань, відповіді на запитання тощо); ▪ коментування та інтерпретація тексту; ▪ самостійне збирання інформації; ▪ формулювання висновків; ▪ написання мінітвору або створення посту для соцмереж; ▪ дискусія в онлайн середовищі;

		<p>MT Бібліотеки в медіапросторі. Популяризація читання художньої літератури медійними засобами.</p>	<p>збагачує власне мовлення, використовуючи різні джерела.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні; ▪ <i>обговорення</i> проблеми читання в сучасному світі (переваги паперових та електронних носіїв, витіснення читання комп'ютерними іграми тощо); ▪ <i>формулювання</i> висновків щодо ролі читання в житті сучасної людини, щодо пізнавального значення літературних і фольклорних творів; ▪ <i>формування</i> думки щодо читання як способу проведення цікавого дозвілля; ▪ <i>формування висновків</i> про роль уяви у створенні художніх текстів, про необхідність уяви не тільки для письменників, а й для читачів. ▪ написання мінітвору або складання розповіді про улюблений твір/книжку.
Скарбниця народних казок (8 годин)				
1	<p>Казки народів світу: різновиди, ознаки, загальнолюдські ідеали та національна самобутність</p>	<p><i>(ТЛ)</i> Фольклор, народна казка, сюжет, мандрівні сюжети. <i>(ЛК)</i> Культурні традиції, національні особливості</p>	<p><i>Розрізняє</i> відому і нову, головну і другорядну інформацію в навчальних і фольклорних текстах (казках); <i>робить висновки</i> на основі аналізу інформаційних текстів; <i>уточнює</i> та коментує теоретичний матеріал; <i>аналізує емоційний стан</i> казкових персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i> (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне та ін.); ▪ <i>усний переказ</i> почутого та/або прочитаного тексту з акцентуванням на окремих деталях; ▪ творчий перефраз реплік персонажів; ▪ <i>читання за ролями</i>;
2	<p>Японська народна казка «Іссумбосі, або Хлопчик-Мізинчик</p>	<p>світосприймання в казках різних країн і</p>		

	<p>». Утілення в образі Іссумбосі чесності, любові до праці, кмітливості й відваги. Національний колорит японської казки</p>	<p>народів. (УС) Подібні образи в зарубіжних і українських казках (Іссумбосі – Хлопчик–Мізничик; Фарбований Шакал</p>	<p><i>висловлює власні почуття</i>, враження та ставлення щодо зображених у казках людей, подій, ситуацій; <i>встановлює актуальність</i> інформації в казках на основі власного досвіду; <i>висловлює</i> власні судження етичного характеру про вчинки героїв/героїнь прочитаних казок; <i>доводить</i> думку прикладами з тексту; <i>передає</i> текст казки словесно (переказ тощо) і графічно (схема, таблиця тощо);</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>стислий і вибірковий переказ</i> змісту казок відповідно до теми та основної думки; ▪ <i>розповідь</i> про події у творі від імені головного героя/героїні або другорядних героїв/героїнь (наприклад, розповідь про події від імені пані Метелиці або ін.).
4	<p>Брати Якоб і Вільгельм Грімм. Німецька народна казка «Пані Метелиця». Значення діяльності братів Я. і В. Грімм для розвитку європейської культури. Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця». Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості</p>	<p>– Фарбований Лис, пасербиця з казки «Пані Метелиця» – дідова дочка з казки «Про дідову дочку і бабину дочку» та ін.). (МТ) Фільмографія «Пані Метелиця» (режисер Г. Кольдиць, НДР, 1963) та ін.</p>	<p><i>трансформує</i> графічну інформацію на основі одного джерела в текстову, зокрема з використанням мультимедійних засобів; <i>фіксує</i> основний зміст казки відповідно до поставленого завдання; <i>визначає</i> основну ідею та важливі деталі казок; <i>порівнює</i> фольклорні казки подібної тематики та героїв/героїнь творів; <i>пов'язує</i>, зіставляє прочитане з власним життєвим досвідом; <i>експериментує</i> із текстом казки (придумує продовження, власний фінал, додаткових персонажів тощо), у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; <i>створює</i> елементи власного тексту на основі прочитаного; <i>робить висновок</i> про багатство фольклору народів світу та зв'язок українського фольклору із світовим культурним процесом; <i>добирає</i> потрібні мовні засоби, дотримується основних мовних норм; <i>дотримується</i> основних засад академічної доброчесності під час створення власних текстів; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>аналіз</i> епізоду або невеликого тексту, керуючись запитаннями підручника або завданнями вчителя; ▪ <i>характеристика</i> героїв/героїнь творів; ▪ <i>добір цитат</i> із текстів казок для характеристики героїв/героїнь і на підтвердження власної думки; ▪ <i>встановлення</i> причиново-наслідкових зв'язків у фольклорних казках; ▪ <i>визначення</i> основної думки казки на основі аналізу подій та вчинків героїв/героїнь. ▪ <i>унаочнення та візуалізація змісту</i> почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>виокремлення</i> головної і другорядної інформації в тексті; ▪ <i>формулювання</i> теми та основної думки тексту; ▪ <i>проведення паралелей</i> між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом; ▪ <i>висловлювання</i> в усній та/або письмовій формі власних почуттів і

			<p>багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування; на прикладі літературних творів спостерігає за окремими мовними явищами в мовленні; <i>оперує</i> теоретичними поняттями у подальшій навчальній діяльності</p>	<p>ставлень до казкових персонажів і подій;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>усний переказ</i> змісту казки (або уривка); ▪ <i>створення власного письмового висловлення</i> (мінітвір або ін.) про вчинок/вчинки персонажа (ів) із дотриманням норм сучасної української мови; ▪ добирання доречних засобів мовної виразності; ▪ <i>виокремлення</i> у прочитаному тексті мовних одиниць різних рівнів та визначення їхньої ролі у творі; ▪ <i>відтворення</i> окремих художніх засобів казки у процесі створення стилізації казки або фанфіка ▪ <i>коментування</i> ілюстрацій до текстів і створення власних ілюстрацій до улюблених казок, аргументування вибору ілюстрованого епізоду; ▪ <i>виставка</i> учнівських ілюстрацій до казок; ▪ <i>вигадкування</i> продовження сюжету казки або власне завершення казки, <i>створення фанфіків</i> за мотивами опрацьованих творів; ▪ <i>інсценізування</i> казок; ▪ <i>літературні ігри</i> тощо; ▪ <i>перегляд мультфільмів і фільмів</i> на казкові сюжети, зіставлення казкових подій і образів у мультфільмах і фільмах із власною інтерпретацією творів.
--	--	--	--	--

Літературні казки світу (17 годин)

1	<p>Літературна казка та її ознаки. Подібності й відмінності від народної казки.</p>	<p>ТЛ Літературна казка, подібності й відмінності літературної казки від народної. ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. УС Розвиток літературної казки в Україні.</p>	<p><i>Розрізняє</i> відому і нову, головну і другорядну інформацію, факти і судження в інформаційних текстах; <i>характеризує</i> основні особливості структури казок; <i>аналізує</i> емоційний стан казкових персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність; <i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у літературних казках людей, подій та ситуацій; <i>встановлює</i> актуальність інформації в текстах літературних казок на основі власного досвіду; <i>передає</i> текст літературної казки, а також інформаційні тексти словесно (переказ тощо), графічно (схема, таблиця тощо); <i>визначає</i> основну ідею і важливі деталі літературної казки; <i>пов'язує, зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; <i>розповідає</i> про свої враження, почуття, які виникли під час читання казки; <i>експериментує</i> із текстом літературної казки за аналогією, у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; <i>пояснює</i> зв'язок між заголовком і головною думкою літературної казки (з допомогою вчителя); <i>відтворює</i> основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературній казці, що розкривають її зміст; <i>добирає</i> потрібні мовні засоби, <i>дотримує</i> основних мовних норм;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i> (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване та ін.); ▪ <i>відповіді на запитання</i> за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту та медіатексту; ▪ <i>складання простого плану</i> почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>формулювання</i> запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей; ▪ <i>вибірковий переказ</i> (усно) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>візуалізація</i> враження (малюнок, постер, фотоколаж або ін.) від почутого та/або прочитаного художнього/медіатексту; ▪ <i>проекція власного або відомого життєвого досвіду</i> на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; ▪ <i>визначення</i> спільних та різних елементів змісту і форми у фольклорних і літературних казках; ▪ <i>характеристика емоційного стану</i> та вчинків літературних персонажів; ▪ <i>усний і письмовий переказ</i> прочитаної казки (стислий та/або вибірковий, творчий);
5	<p>Ганс-Крістіан Андерсен (1805–1875). «Снігова королева». Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності. Перешкоди на шляху Герди, її помічники. Чарівний світ твору.</p>	<p>ТЛ Тема та ідея художнього твору, оригінал і переклад. Поглиблення поняття сюжет. ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. УС Українські переклади літературних казок різних країн. МТ Фільмографія: казкові сюжети Г.-К. Андерсена в мультиплікації, кінофільм «Снігова</p>	<p><i>Розрізняє</i> відому і нову, головну і другорядну інформацію, факти і судження в інформаційних текстах; <i>характеризує</i> основні особливості структури казок; <i>аналізує</i> емоційний стан казкових персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність; <i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у літературних казках людей, подій та ситуацій; <i>встановлює</i> актуальність інформації в текстах літературних казок на основі власного досвіду; <i>передає</i> текст літературної казки, а також інформаційні тексти словесно (переказ тощо), графічно (схема, таблиця тощо); <i>визначає</i> основну ідею і важливі деталі літературної казки; <i>пов'язує, зіставляє</i> прочитане із власним життєвим досвідом; <i>розповідає</i> про свої враження, почуття, які виникли під час читання казки; <i>експериментує</i> із текстом літературної казки за аналогією, у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; <i>пояснює</i> зв'язок між заголовком і головною думкою літературної казки (з допомогою вчителя); <i>відтворює</i> основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературній казці, що розкривають її зміст; <i>добирає</i> потрібні мовні засоби, <i>дотримує</i> основних мовних норм;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i> (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване та ін.); ▪ <i>відповіді на запитання</i> за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту та медіатексту; ▪ <i>складання простого плану</i> почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>формулювання</i> запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей; ▪ <i>вибірковий переказ</i> (усно) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>візуалізація</i> враження (малюнок, постер, фотоколаж або ін.) від почутого та/або прочитаного художнього/медіатексту; ▪ <i>проекція власного або відомого життєвого досвіду</i> на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; ▪ <i>визначення</i> спільних та різних елементів змісту і форми у фольклорних і літературних казках; ▪ <i>характеристика емоційного стану</i> та вчинків літературних персонажів; ▪ <i>усний і письмовий переказ</i> прочитаної казки (стислий та/або вибірковий, творчий);

		Королева» (режисер Д. Ву, США, Велика Британія, Канада, 2002), кінофільм «Снігова Королева» (режисер К. Хаттоп, Німеччина, Фінляндія, 2014) та ін.	<p><i>дотримує</i> основних засад академічної доброчесності під час створення власних текстів; <i>фіксує</i> основний зміст інформаційного і художнього тексту відповідно до поставленого завдання; <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію (цитати) з одного чи кількох джерел (зокрема з текстів літературних казок); <i>обґрунтовує</i> своє ставлення до змісту літературної казки;</p> <p><i>обстоює власну позицію</i> щодо окремих питань, зокрема тих, що порушені в текстах літературних казок; <i>взаємодіє</i> із співрозмовниками, супроводжуючи власне мовлення окремими вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>створення письмового тексту</i> (коментар, пост для соцмереж або ін.) з урахуванням мети, адресата і власного життєвого досвіду; ▪ <i>знаходження і виправлення недоліків та помилок</i> у власному висловленні; ▪ <i>аналіз змісту</i> написаного власного висловлення; ▪ <i>коригування тексту</i> на основі проведеного аналізу; ▪ <i>творче використання мовних засобів</i> із та запропонованих варіантів обґрунтування зробленого вибору ▪ <i>визначення мотивів і наслідків поведінки</i> героїв/героїнь твору; ▪ <i>визначення персонажів</i>, які <i>протиставляються</i> у казці; ▪ <i>висновок</i> про повчальний зміст казок; ▪ <i>характеристика</i> емоційного стану казкових персонажів, їхньої поведінки та вчинків з виявленням толерантності; ▪ на основі аналізу подій, вчинків героїв/героїнь <i>визначення</i> основної думки казки; ▪ <i>створення</i> елементів власних текстів на основі прочитаного, зокрема на основі літературних текстів (створення фанфіків тощо). ▪ <i>самостійне</i> складання простого плану; ▪ <i>унаочнення</i> та <i>візуалізація</i> прочитаного (самостійно або з допомогою інших осіб), за
4	<p>Оскар Вайлд (1854–1900). «Хлопчик-Зірка». Символічний зміст назви твору. Динаміка образу головного героя, його стосунки з матір'ю та іншими персонажами. Шлях Хлопчика-Зірки від егоїзму й байдужості до відкриття в собі любові й милосердя. Фальшиві та справжні цінності. Любов до матері – одна з визначальних цінностей життя. Краса зовнішня та внутрішня. Синтез фольклорних і літературних елементів у творі.</p>	<p>ТЛ Поглиблення поняття сюжету. Використання прийому антитези: зовнішня краса – внутрішня потворність, любов – зрада, милосердя – жорстокість і тощо. Загальне уявлення про портрет героя/героїні художнього твору.</p> <p>ЛК Національні особливості у казці Оскара Вайлда «Хлопчик-Зірка».</p> <p>УС Особливості українського перекладу казки «Хлопчик-Зірка».</p>		

		<i>МТ</i> Кінофільм «Казка про зоряного хлопчика» (режисер Л. Нечаєв, Білорусь, 1983) та ін.		<p>допомогою малюнків, схем, коміксів тощо для відтворення змісту літературної казки, структурування інформації;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ коментування ілюстрацій до літературних казок; ▪ створення висловлювань в усній та/або письмовій формі власних почуттів, вражень, викликаних прочитаним, свого ставлення до зображених у літературній казці героїв/героїнь, подій, ситуацій, явищ тощо; ▪ інсценізації літературних казок; ▪ літературні ігри і вікторини на тему «Фольклорні та літературні казки»; ▪ складання порад для героїв/героїнь твору; ▪ розв'язування головоломок за мотивами вивчених творів; ▪ перегляд фільмів і мультфільмів, створених за мотивами казок; ▪ Створення рецептів фантастичних десертів із фантастичних інгредієнтів для фабрики містера Вонки і Чарлі.
7	Роальд Дал (1916–1990). «Чарлі і шоколадна фабрика». Казкові пригоди персонажів на шоколадній фабриці Віллі Вонки. Шлях хлопчика Чарлі до своєї мети. Доброта, щирість і наполегливість головного героя. Зображення родинних стосунків у творі: сім'я Бакетів, інші родини. Образи дітей і дорослих у повістці-казці. Вади й небезпеки сучасного світу, їх утілення у творі. Утвердження співчуття, милосердя, взаємодопомоги, відповідальності, морального вибору	<p><i>ТЛ</i> Тема та ідея художнього твору. Поглиблення поняття сюжет.</p> <p><i>ЛК</i> Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. <i>УС</i> Українські переклади літературних казок різних країн.</p> <p><i>МТ</i> Фільмографія: кінофільм «Чарлі і шоколадна фабрика» (режисер Т. Бертон, США, Велика Британія, 2005) та ін.</p>		
II семестр				
Слухаємо голоси природи (10 годин)				

<p>2</p>	<p>Зарубіжні поети про природу: Й.В. Гете (1749-1832) («Нічна пісня подорожнього»), Г. Гейне (1797-1856) («Задзвени із глибини...»).</p> <p>Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини; утілення любові та дбайливого ставлення до довкілля.</p> <p>Для вивчення напам'ять 1 твір за вибором вчителя.</p>	<p>ТЛ Вірш, пейзаж. Загальне уявлення про метафору. Повторення: переклад і оригінал.</p> <p>Повторення: персоніфікація, загальне уявлення про епітет.</p> <p>ЛЖ Описи природи, тварин у художній літературі та інших видах мистецтва.</p>	<p><i>Виявляє і відтворює</i> прихований зміст вірша, розрізняючи невербальні засоби (інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести, пози), використані для передачі прихованого змісту;</p> <p><i>порівнює</i> окремі елементи (теми, образи, тощо) вірша та його переклади;</p> <p><i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті картин природи, подій;</p> <p><i>спостерігає</i> за окремими мовними явищами на прикладі пейзажної поезії;</p> <p><i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію (цитати) з одного чи кількох художніх текстів;</p> <p>правильно наголошує загальноживані слова; <i>конструктивно</i> спілкується, використовуючи типові мовленнєві конструкції;</p> <p>розуміє важливість оволодіння іноземною мовою і потребу користуватися нею як засобом спілкування;</p> <p>цінує красу і багатство української мови; усвідомлює роль мови як основи творення нації і держави;</p> <p><i>обґрунтовує</i> своє ставлення до змісту і форми художнього тексту;</p> <p><i>визначає</i> основні порушені в художньому тексті проблеми, пов'язуючи їх із життєвим досвідом;</p> <p><i>висловлює</i> власну думку про події у творі; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова для досягнення мети спілкування;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ виразне, усвідомлене читання поезії з доцільним інтонуванням; ▪ <i>обговорення</i> наголосів у словах (наприклад «супокій») і ритму у віршах; читання поезії напам'ять; ▪ <i>розповідь</i> про враження, почуття, які виникли під час слухання твору; ▪ <i>коментування</i> (з допомогою вчителя) засобів художньої виразності (епітет, метафора, порівняння); <i>пояснення</i> їхнього значення у створенні художніх образів, описів; ▪ з <i>допомогою вчителя порівняння</i> різних перекладів поезій (оригінал і переклад), засобів художньої виразності; ▪ <i>створення усних пейзажів</i>, створення <i>малюнків-пейзажів</i>, <i>порівняння</i> використаних засобів; ▪ <i>створення</i> ейдос-малюнків; ▪ <i>формулювання висновку</i> про природу як джерело натхнення для людини, про необхідність зменшення негативного впливу людини на природу; ▪ <i>складання таблиці</i> «Як я можу допомагати природі?» ▪ Повторення теоретико-літературних понять: поезія, віршорядок, пейзаж, оригінал, переклад, перекладач;
----------	--	---	---	--

			визначає тему, основну ідею, важливі деталі художнього тексту.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ спостереження в процесі аналізу віршів певних літературних явищ, виявлення їхніх особливих ознак (епітет, метафору, персоніфікацію).
4	<p>Джозеф-Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Мауглі». Історія хлопчика, якого виховали тварини, його дружба з ними. Сміливість, кмітливість, доброта Мауглі. Яскравість характерів персонажів-тварин, утілення в них людських рис. Закони джунглів і цінності людського життя. Ідея відповідальності людини за природний світ</p>	<p>ТЛ Пейзаж, оповідання. ЛК Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва. УС Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу. МТ Фільмографія: «Книга Джунглів» (режисер Дж. Фавро, США, 2016), «Мауглі» (режисер Е. Серкіс, США, Велика Британія, Індія, 2018) та ін</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ різні види читання; ▪ знаходження у прочитаному художньому тексті та/або медіатексті відповіді на поставлені запитання; ▪ визначення ключових слів у прочитаному повідомленні; ▪ формулювання теми та ідеї прочитаного художнього тексту та медіатексту; ▪ визначення основної і другорядної інформації у прочитаному тексті; ▪ декламація художнього твору; ▪ розрізнення текстів різних стилів, типів і жанрів у контексті авторського задуму; ▪ розпізнавання та використання виражальних засобів (пейзаж) ; ▪ переказ змісту художнього тексту та медіатексту відповідно до завдання ; ▪ складання плану характеристики головного героя твору; ▪ створення невеликих повідомлень усних та на цифрових (захищених) сервісах і в соцмережах (повідомлення для шкільного сайту, пост для соцмережі тощо) ; ▪ дискусія в класі та онлайн -середовищі щодо прочитаних творів та/або переглянутих фільмів ;
5	<p>Ернест Сетон-Томпсон (1860–1946). «Лобо». Авторські спостереження за світом природи. Образи тварин, розкриття їх у подіях оповідання, авторських характеристиках. Утвердження любові</p>	<p>ТЛ Поглиблення понять: пейзаж, оповідання. ЛК Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва. УС Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу. МТ Фільмографія: «Лобо» (режисери Джеймс Алгар,</p>		

<p>до всього живого, гуманного ставлення людей до тварин.</p>	<p>Джек Коуффер, США, 1962), «Лобо» (режисер Стів Гудер, США, 2007), «Хроніки тварин Сетона» (режисер Т. Сирато, Японія, 1989) та ін.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ порівняння художніх та науково-популярних текстів про тварин і явища природи ; ▪ підготовка творчих завдань різного типу і призначення; ▪ визначення головних і другорядних героїв, коментування їхніх вчинків, мотивів поведінки; ▪ визначення персонажів, які протиставляються у творі; ▪ складання анкети головного героя твору; ▪ визначення мотивів і наслідків поведінки героїв твору; ▪ характеристика емоційних станів персонажів, їхньої поведінки та вчинків; ▪ проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в художньому творі, і власним життєвим досвідом; ▪ формулювання висновку про повчальний зміст оповідань Р. Кіплінга і Е. Сетон-Темпсона, про закони співіснування людини і тварини, про відповідальність людини за довколишній світ. ▪ Повторення теоретико-літературних понять: персонаж, герой/героїня художнього твору. ▪ Формування теоретико-літературних понять: оповідання. Анімалістика.
---	---	--	--

Сила творчої уяви (10 годин)

5	<p>Ернст Теодор Амадей Гофман (1776- 1822). «Лускунчик і Мишачий король» Реальний світі вигадка в казці. Образ головної героїні. Фантастичні перетворення персонажів. Битва добра і зла. Символічний образ Різдва. Ідея добра, любові і людяності. Значення мрії в житті людини.</p>	<p>ТЛ Персонаж, герой/ героїня літературного твору. Поглиблення понять: тема та ідея художнього твору, сюжет. ЛК Утілення сюжетів творів зарубіжних письменників в образотворчому та музичному мистецтві. МТ Фільмографія: «Аліса у Дивокраї» (режисер Є. Пружанський, Україна (СРСР), 1981), «Аліса у Дивокраї» (режисер Т. Бертон, США, 2010), «Аліса у Дивокраї» (режисер Г. Ласке, США, 1951), «Полліанна» (режисер Д. Свіфт, США, 1960), «Полліанна» (режисер С. Хардінг, Велика Британія, 2003)</p>	<p><i>Усно відтворює</i> зміст художнього тексту, акцентуючи увагу на окремих деталях; <i>фіксує</i> основний зміст художнього тексту, медіатексту) відповідно до поставленого завдання; з допомогою інших осіб або самостійно <i>добирає</i> і <i>створює</i> графічні та візуальні засоби передачі інформації, зокрема щодо художнього твору (фабула, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо); <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел (інформаційних і художніх текстів, медіатекстів); <i>визначає</i> тему, окремі мікротеми, основну ідею, важливі деталі художнього тексту; <i>систематизує</i> та узагальнює різні думки, виявляючи в них спільне і різне; <i>пов'язує, зіставляє</i> прочитане із життєвим досвідом, власне ставлення до життєвих випробувань та ставлення до них героїні твору; <i>реагує</i> на почуте і прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі (наприклад, стосунки між героями/героїнями, причини і наслідки трагічних подій у романі, погляд на події Полліанни); <i>аналізує</i> емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i> (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване та ін.); ▪ аргументоване <i>зіставлення</i> почутого та/або прочитаного повідомлення із власним або відомим життєвим досвідом; ▪ <i>виявлення взаємозв'язку</i> змісту твору (або його компонентів) із власними потребами для особистісного розвитку; ▪ <i>розповідь про власний емоційний стан</i> (відтінки настрою, почуття, переживання тощо) під час сприймання художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>визначення</i> порушених у тексті проблем; ▪ <i>характеристика</i> їх та співвіднесення із сучасністю; ▪ <i>формулювання</i> теми та основної думки тексту; ▪ <i>переказування</i> подій, що відбуваються у творі, від імені головної героїні та від імені другорядних персонажів твору; ▪ на основі аналізу подій, вчинків героїв/героїнь <i>визначає</i> основну думку твору. ▪ <i>створення</i> фанфіка або коміксу (проекція власної поведінки в контексті ситуацій твору);
5	<p>Елеанор Портер (1868–1920). «Полліанна» (3-4 розділи за вибором учителя). Щирість, мужність і оптимізм Полліанни, її позитивний вплив на життя міста, долю інших людей. Творча фантазія головної героїні. Зміни у внутрішньому світі й житті інших персонажів після зустрічі з</p>	<p>«Полліанна» (режисер Д. Свіфт, США, 1960), «Полліанна» (режисер С. Хардінг, Велика Британія, 2003)</p>	<p><i>Усно відтворює</i> зміст художнього тексту, акцентуючи увагу на окремих деталях; <i>фіксує</i> основний зміст художнього тексту, медіатексту) відповідно до поставленого завдання; з допомогою інших осіб або самостійно <i>добирає</i> і <i>створює</i> графічні та візуальні засоби передачі інформації, зокрема щодо художнього твору (фабула, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними тощо); <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел (інформаційних і художніх текстів, медіатекстів); <i>визначає</i> тему, окремі мікротеми, основну ідею, важливі деталі художнього тексту; <i>систематизує</i> та узагальнює різні думки, виявляючи в них спільне і різне; <i>пов'язує, зіставляє</i> прочитане із життєвим досвідом, власне ставлення до життєвих випробувань та ставлення до них героїні твору; <i>реагує</i> на почуте і прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі (наприклад, стосунки між героями/героїнями, причини і наслідки трагічних подій у романі, погляд на події Полліанни); <i>аналізує</i> емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i> (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване та ін.); ▪ аргументоване <i>зіставлення</i> почутого та/або прочитаного повідомлення із власним або відомим життєвим досвідом; ▪ <i>виявлення взаємозв'язку</i> змісту твору (або його компонентів) із власними потребами для особистісного розвитку; ▪ <i>розповідь про власний емоційний стан</i> (відтінки настрою, почуття, переживання тощо) під час сприймання художнього тексту/медіатексту; ▪ <i>визначення</i> порушених у тексті проблем; ▪ <i>характеристика</i> їх та співвіднесення із сучасністю; ▪ <i>формулювання</i> теми та основної думки тексту; ▪ <i>переказування</i> подій, що відбуваються у творі, від імені головної героїні та від імені другорядних персонажів твору; ▪ на основі аналізу подій, вчинків героїв/героїнь <i>визначає</i> основну думку твору. ▪ <i>створення</i> фанфіка або коміксу (проекція власної поведінки в контексті ситуацій твору);

	<p>Полліанною. Ідея відчуття радості життя, що змінює світ на краще. Художні засоби розкриття образу Полліанни.</p>		<p><i>висловлює</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті людей, подій та ситуацій; <i>передає</i> художній текст словесно (переказ тощо) і графічно (схема, таблиця тощо). дотримується правил вимовляння слів; правильно наголошує загальноживані слова; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування; на прикладі літературних творів спостерігає за окремими мовними явищами; використовує твори мистецтва як засіб комунікації з іншими особами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>створення</i> постера або колажу за прочитаним твором; ▪ <i>висловлення</i> в цифровому середовищі (наприклад, чат, блог, сторінка в соцмережі тощо) щодо творів художньої літератури; ▪ <i>порівняння</i> літературних персонажів; ▪ <i>характеристика</i> мови персонажів прочитаних художніх текстів/ медіатекстів
--	---	--	--	---

У вирі захопливих пригод (11 годин)

5	<p>Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра» (2-3 розділи за вибором учителя). Світ дитинства в романі. Том Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер. Життя містечка і пригоди юних друзів. Мрії Тома, його витівки, бажання самоствердитися. Риси характеру Тома, що</p>	<p>(ТЛ) Повість. Поглиблення понять: персонаж, герой/героїня літературного твору. (ЛК) Художні твори для дітей і про дітей у сучасному мистецтві. (УС) Переклади творів українською мовою. (МТ) Сучасні українські та зарубіжні письменники про літературу й читання (виступи, інтерв'ю, пости тощо). Фільмографія: «Пригоди Тома Соєра і Гекльберрі Фінна» (режисер С. Говорухін, Україна (СРСР), 1981), «Щасливе сімейство мумі-тролів»</p>	<p><i>Реагує</i> на прочитане, уточнюючи важливі для розуміння деталі; <i>усно відтворює</i> зміст інформаційного та художнього тексту, акцентуючи увагу на окремих деталях; <i>фіксує</i> основний зміст художнього тексту відповідно до поставленого завдання; <i>добирає</i> відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел — інформаційних і художніх текстів; <i>визначає</i> тему, окремі мікротеми, основну ідею, важливі деталі художнього тексту; <i>аналізує</i> емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність;</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>різні види читання</i>; ▪ <i>розпізнавання</i> в прочитаному повідомленні (художньому тексті, медіатексті) фактів, суджень та аргументів; ▪ <i>використання</i> елементів конспектування (ключових слів, фраз у почутому повідомленні); ▪ <i>відтворення</i> основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних персонажів; ▪ <i>визначення</i> спільного і різного в повідомленні літературних персонажів (героїв/героїнь); ▪ <i>пояснення</i> впливу прочитаного художнього тексту та медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів;
---	---	---	---	--

	<p>розкриваються в стосунках з іншими. Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.</p>	<p>режисер Х. Сайто, М. Кодзіма, Японія, Фінляндія, Нідерланди, 1990), «Долина мумі-тролів» (режисер С. Бокс, Д. Роббі, Фінляндія, Велика Британія, 2019).</p>	<p><i>висловлює</i> та <i>обґрунтовує</i> власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у художньому тексті людей, подій, ситуацій; <i>пояснює</i> значення здобутої з прочитаного художнього тексту інформації в контексті власного досвіду для розв'язання визначених завдань; <i>встановлює</i> актуальність інформації в художньому тексті на основі власного досвіду; <i>передає</i> художні тексти словесно (переказ, конспект тощо) і графічно (схема, таблиця тощо); <i>експериментує</i> з художнім текстом, за аналогією, у разі потреби звертається по допомогу до інших осіб; дотримується правил вимовляння слів; використовує у власному мовленні слова в прямому і переносному значеннях, синоніми, антоніми, багатозначні слова, фразеологізми для досягнення мети спілкування; використовує твори мистецтва як засіб комунікації з іншими особами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>розкриття</i> актуальності літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; ▪ <i>аргументація власної оцінки</i> прочитаного художнього тексту, медіатексту із наведенням доречних цитат; ▪ <i>фіксація елементів</i> художнього тексту та/або медіатексту з допомогою графічних позначок (комікс, аніме або ін.) ; ▪ <i>доповнення та/або заміна</i> окремих частин тексту відповідно до теми і мети висловлення ; ▪ <i>добір цитат</i> для характеристики героїв/героїнь; для аргументації власної думки; ▪ <i>пошук</i> у художньому творі відповідей на поставлені запитання; ▪ <i>формулювання висновку</i> про повчальний зміст творів; ▪ <i>унаочнення та візуалізація</i> подій твору з використанням різних засобів (малюнків, схем, коміксів тощо) для відтворення змісту. ▪ творче використання мовних засобів (обрання із запропонованих варіантів доречних нестандартних рішень із обґрунтуванням вибору) ; ▪ <i>виконання творчих завдань</i> різного типу і призначення за прочитаним твором; ▪ <i>визначення</i> мотивів і наслідків поведінки героїв/героїнь твору;
3	<p>Туве Янсон (1914–2001). «Капелюх Чарівника». Чарівність художнього світу твору. Казкові персонажі, утілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.</p>			

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>добір</i> цікавих фактів про героїв/героїнь твору, які яскраво характеризують їхні образи; аргументування власного вибору; ▪ <i>складання власних правил</i> своєї мумі-родини або класу.
Підсумки (2 години)				
1,5	<p>Художні твори класики й сучасності, прочитані протягом навчального року. Актуальні теми, ідеї, сюжети творів. Улюблені літературні персонажі, герої/героїні. Ознаки окремих жанрів (народна казка, літературна казка, оповідання, повість, вірш та ін.). Українські перекладачі творів зарубіжних письменників. Враження про сучасні медіатексти за прочитаними творами.</p>		<p>Конструктивно <i>спілкується</i>, використовуючи типові мовленнєві конструкції; <i>обстоює</i> власну позицію щодо окремих питань; <i>аргументує</i> власні читацькі вподобання, використовуючи термінологію; називає прізвища авторів літературних творів; <i>називає</i> твори, прочитані в позаурочний час; <i>взаємодіє</i> із співрозмовниками, супроводжуючи власне мовлення окремими вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети; <i>регулює власні емоції</i> в комунікації; <i>збагачує</i> міжособистісну комунікацію позитивними емоціями.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Віртуальна подорож</i> творами, опрацьованими на уроках; ▪ <i>обговорення</i> улюблених творів, опрацьованих упродовж навчального року на уроках зарубіжної літератури; ▪ <i>формулювання висновку</i> про особливе значення читання в житті сучасної людини; ▪ літературні <i>вікторини</i> і <i>конкурси</i>. ▪ створення усного повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації; обговорення порушених у тексті (медіатексті) проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід; ▪ аргументація із наведенням відповідних прикладів; ▪ опис власних літературних уподобань у формі буктрейлера, презентації або ін.; ▪ перетворення графічної інформації (схема, таблиця) на текстову, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення спільного медіапродукту);

				▪ створення індивідуально або спільно з іншими з плаката презентації)

Усього за рік

70

Серед них:

Розвитку мовлення (усно, письмово) – 4

Урок виразного декламування напам'ять - 1

Додаткового читання – 4

Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей – 4

Список творів для додаткового читання**Для уроків позакласного читання та уроків із резервного часу****(за вибором учителя)****5 клас**

1. Андерсен Г.К. «Непохитний олов'яний солдатик», «Гидке каченя», «Дикі лебеді», «Соловей» (1 за вибором)
2. Арабські казки. «Про Аладдіна і чарівну лампу», «Розповідь про царя Шахріяра» (1-2 за вибором)
3. Баррі Дж. М. «Пітер Пен», «Пітер Пен і Венді» (1 за вибором)
4. Бернетт Ф. Е. «Таємничий сад», «Маленький лорд Фаунтлерой», «Маленька принцеса» (1-2 за вибором)
5. Гауф В. «Маленький Мук», «Каліф-лелека» (1-2 за вибором)
6. Казки народів світу (2-3 за вибором)
7. Кестнер Е. «Еміль та детективи», «Крихта та Антон» (1 за вибором)
8. Керролл Л. «Аліса в Задзеркаллі»
9. Кіплінг Р. Дж. «Рікі-Тікі-Таві»
10. Коллоді К. «Піноккіо»
11. Корчак Я. «Король Матіуш Перший»
12. Крюс Дж. «Флорентіна»
13. Лагерлеф С. «Дивовижна подорож Нільса Хольгерсона з дикими гусаками Швецією», «Свята ніч» (1 за вибором)
14. Маршак С. Я. «Дванадцять місяців»
15. Мілн А. «Вінні-Пух та всі-всі-всі»
16. Перро Ш. «Попелюшка», «Кіт у чоботях» або ін. (1-2 за вибором)
187. Распе Р.Е. «Пригоди барона Мюнхгаузена» («За волосся», «Перша подорож на Місяць» або ін. – 1-2 за вибором)
18. Родарі Дж. «Пригоди Цибуліно», «Пригоди Джельсоміно в Країні брехунів», «Казки по телефону» (1 за вибором)
19. Сетон-Томпсон Е. «Снап», «Доміно», «Ведмежа Джонні», «Мустанг-іноходець» (1-2 за вибором)
20. Треверс П.Л. «Мері Поппінс»

21. Уайльд О. «Щасливий принц»

22. Чапек К. «З погляду кішки»

Із сучасної літератури

23. Ауер М. Цикл «Школа чарівних тварин» (1-2 за вибором)

24. Бессон Л. «Артур і мініпути»

25. Геммель Ш. «Марвін. Книга Вогню і Дружби»

26. Вайт Е. Б. «Павутинка Шарлотти»

27. Дал Р. «Чарлі і великий скляний ліфт»

28. Зальтен Ф. «Бембі»

29. Екгольм Я. У. «Людвігові хитрому – ура! ура! ура!»

30. Ліндгрєн А. «Малюк і Карлсон»

31. Льюїс К.С. «Хроніки Нарнії» («Лев, Чаклунка і Платтяна шафа»)

32. Маар П. «Пан Белло і блакитне диво», «Що не день, то субота», «Китобус, або Нові цятки для Суботика» (1-2 за вибором)

33. Нанетті А. «Мій дідусь був черешнею»

34. Ролінг Дж. «Гаррі Поттер і філософський камінь»

35. Стронг Дж. «Кімнатні пірати», «Розшукується ракета на чотирьох лапах», «Гармидер у школі», «Канікули з близнятами» (1-2 за вибором)

Використані джерела:

1. ДРУЗІ ПОЛПІАННИ Онлайн-платформа до підручника «Зарубіжна література. 5 клас» авторського колективу під керівництвом Ольги Ніколенко (К., ВЦ «Академія», 2021) <https://www.academia-nikolenko-5klas.com.ua/>
2. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, 5 клас за модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5–9 класи» («ШКОЛА РАДОСТІ) О.Ісаєва <file:///D:/%D1%81%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0%20%D0%A1/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F/5%20%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%20%D0%9D%D0%A3%D0%A8%20%20%D0%9A%D0%9E.pdf>
3. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тихоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.) https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/Zar.lit_5-6-kl.Nikolenko.ta_in_14.07.pdf
4. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ У 5 КЛАСІ за модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5-6 класи» («ШКОЛА РАДОСТІ», автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В. та ін.), рекомендованою Міністерством освіти і науки України (наказ № 795 від 12.07.2021 р.), за підручником «Зарубіжна література. 5 клас» авторського колективу під керівництвом Ніколенко О.М. (К., ВЦ «Академія», 2021) 52,5 години (1,5 години на тиждень) Розробники – Ольга Ніколенко, Наталія Рудніцька, Вікторія Туряниця https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/Kalendarno-tematichne-planuvannya-dlya-5-kl.-1-semestr-avt.-O.-Nikolenko-N.-Rudnitska-V.-Turyanitsya.pdf?fs=e&s=cl&fbclid=IwAR0rmrFTJX_fhkE24kgbatchb4yvvpkf2yVCQBo626ytkgbfYC8pevECcбНІЕ
5. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА 5 КЛАС В.Г.Туряниця <https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/Navchalna-programa-dlya-5-klasu-avt.-V.-Turyanitsya.pdf> (https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/07/Variant_A_Navchalna_programa.pdf)
6. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. 5 клас». Н.Мілянська <https://www.facebook.com/groups/2001066366820920/permalink/3163963717197840/>
7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ. 5 КЛАС (ПЛОТНИЙ ПРОЄКТ) <https://aston.te.ua/pidruchniky/vybir-pidruchnykv-dlia-5-klasu-2022/zarubizhna-literatura-5-klas/>
8. Сітка годин. Автор В.Туряниця <https://www.5klas.com.ua/wp-content/uploads/2022/02/Sitka-godin-avt.-V.-Turyanitsya.pdf>

